Quaestio medica ... An morbo, colica Pictonum dicto, venae sectio in cubito? / [Pierre Louis Marie Maloet].

Contributors

Maloet, Pierre Louis Marie, 1730-1810. Astruc, Jean, 1684-1766. Université de Paris.

Publication/Creation

[Parisiis]: [Quillau], [1751]

Persistent URL

https://wellcomecollection.org/works/bfmxak2j

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection 183 Euston Road London NW1 2BE UK T +44 (0)20 7611 8722 E library@wellcomecollection.org https://wellcomecollection.org

DEO OPTIMO MAX. UNIET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS mane discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis decimâ-octava mensis Novembris, anno Domini M. DCC. LI. rer effectes fulle and a real rest in the Rest Solar Destination of the rest in the months and the Rest Rest Books in the feel of the Problem of the Problem of the Problem of the Rest Rest Books in the rest in

M. JOHANNE ASTRUC, Salubris Confilii Regii Socio, Regis Poloniarum Augusti II. Electoris Saxoniæ, dum viveret, Medico Primario, & Professore Regio, Doctore Medico.

An morbo, Colicæ Pictonum dicto, vene festio in cubito?

toter Gracos à (1) Paulo Aginett , it our diferte descrip ERTISSIMUM est, quod vulgari fertur adagio, hominem totum natura morbum esse, cum nullæ sint humani corporis partes, que morborum infultibus non pateant undique. At verò inter cæteras nullæ sunt morbis frequentius obnoxiæ, quam ventriculus & intestinalis ductus, quippe qui , cum fint veluti corporis fentina, tum infalubrem ingestorum naturam, tum pravam corum-

dem concectionem primi, egerendorumque vitia soli sentiant & patiantur, Hinc Ructus, Nausea, Singultus, Vomitio : hinc Diarrhora, Dysenteria, Cholera, Chordapsus, Affectio cœliaca: hinc demum multiplex Dolor Colicus, Stercorosus, Flatulentus, Biliosus, Pituitosus, ac imprimis ille; quem Pictonicum vulgo nominant, morbi genus rarum, sed quod rarius non dicas, quam periculosius.

Accuratam hujusce morbi descriptionem reperire est apud Franciscum Citefium in speciali Diatriba de novo & populari apud Pictones dolore cotico bilioso quam vulgavit anno 1639. " Eorum, inquit, corpora", quos attingit morbus » ille, veluti sidere percussa, ex pristino repente statu dejicit, pallor vultum deo colorat, extrema frigent, languent vires, animus inquies, corpus anxium, vi-» giliæ assiduæ, leipothymiæ, seu potius cardiogmi frequentes, appetentia pros-» trata, nausea perpetua, ructus, vomitus, isque porracea & aruginosa bilis, qui nisi succedat, singultus creberrimus miserum ægrum fatigat, sitis inexhau-, sta, stranguria molesta, & que calculum sepius mentitur; hypochondria es-» tuant, interdum fine febre, sapius cum febre lenta, & quod totius mali ca-» put est, acutissimus ventriculi, intestinorum, lumborum, ilium, & inguinum » dolor excruciat, quas partes interdum simul & semel, interdum alteram tan-» tum vehementius exercet, sæpe per initia præsertim cum alvi frequenti, sed » non ita copioso fluore, sapius cum ejusdem adstrictione. Mox propagante se » veneno, aut faltem humore acri à materia morbifica fuscitato, humeri, mam-» mæ, totumque pectus velut aculeis vellicantur, punguntur, lancinantur; mo-» dò verò crura & os facrum: nec defunt quibus plantarum dolores crudelissimi, » motu illæso, ventris dolores sequantur. Et post tot ærumnas, mirum dictu, » æger jam melius secum agi credens, ventris quippe doloribus utcumque remit-, tentibus, brachia & pedes resolvi persentiscit, & illam, que totos infusa per » artus molem agitat, vim frangi percipit. Cubiti & manuum, tibiarum & pe-» dum motus perit. Hanc Paralysim, seu Paresim, præcedunt aliquando epilepti-» cæ aliquot convulsiones.... aut plurium horarum cæcitas.... Qui verò à tot. » tantisque malis, diligenti curantium opera, supersunt, diutius lecto affixi, & » partium omnium, infra caput, paralysi, aut saltem parest affecti vires paulatim » recuperant, & post aliquot menses, sua artubus vi aliquantisper restituta, per » vicos veluti larvæ, aut arte progredientes statuæ, pallidi, squallidi, macilenti » identidem conspiciuntur. "

Gravissimus ille morbus plerumque sporadicus est, ur ex Observationibus non paucis, que apud Medicos passim occurrunt, intelligere est, & ut à nobis plus vice simplici observatum suit : aliquando tamen, sed raro, etiam epidemicus. Sic eum anno 1572 inter Pictones, gentesque Pictonibus sinitimas epidemicò grassatum esse narrat Citesius saudato loco: sic Damnonios in Anglia morbo codem populariter assectos suisse anno 1724. assirmat Johannes Huxham in peculiari Tractatu, quem publici juris secit Londini anno 1739, & in quo prostat non dispar morbi

Descriptio.

In eam opinionem inclinasse viderur Citesius (a) morbum illum novum esse, & anno 1572 circiter inductum: quod quibus de causis ita crediderit, vix possumus satis assequi, cum bona side consiteatur ipse antiquirus observatum suisse non modo à (b) Paracelso, (c) Langio, (d) Fernelio, (e) Hollerio, (f) Erasto, (g) Droëto, (h) Cratone, sed etiam ab (i) Avicenna inter Arabes, imò verò inter Græcos à (k) Paulo Ægineta, à quo diserte descriptus est. Sed quomodocunque senserit Citesius, certe constat id morbi genus, & ante & post Citesii ætatem, in variis Asiæ & Europæ regionibus rarius, frequentius observa-

⁽a) Ubi suprà cap. 1.

(b) Undecim Tract. unonymor. Tractar. 4.

(g) In consilio novo de Pessilentià, cap. 5.

De col câ: sive Volum. 1. pag. 630, col. 2. Edit.

(b) Consil. 10. & 12. Epistel. 3. & 4.

Genevensis.

(i) Canon. Lib. 3. Fen. 2. Fract. 1. cap. 2.

(c) Lib. 2. Epist. 55.

De Paralys.

(d) De morbis Lib. 6, cap. 10.

Ibid Fen. 16. Tractat. 3. cap. 6. De colicà.

(e) De morb, intern. Lib. 1. cap. 41. de

(k) Lib. 3. capp. 18. 6 43.

eum fuisse, ut fidem faciunt apertissima quamplurium Medicorum testimonia, * quæ vel ided diligentiùs recensere visum est ad annum usque 1621, ut tanto efficacius abstergeretur nota, inconsiderate, an maligne dicam, Facultari nostra

à Salmafio & à Citefio inusta.

Scripfit hic (1) quidem P. Milonem, Pictaviensem Medicum, " cum Henrici" » Magni, felicis memoriæ Regis Christianissimi, primarius Medicus esset renuntia-» tus, jamque eo nomine Medicinam Lutetiæ faceret, in aliquot ægros hoc mor-» bo implicitos incidiffe, quos non ita eo loci adhuc observatos pluribus Medi-» cis, quali expressa Colicorum Pictonicorum exemplaria, indicasset. « Ille (m) verò narrat, » vidisse se cum ignorarent Parisienses Medici qualis esset morbus. » qui Pictavica Colica nomen habet : Primus ipfe eo laborare cum cœpisset Lute-» tiæ, & novem Medici illum invilerent, nullum ex his potuisse causam morbi, » quo ægrotaret, ex symptomatis conjectari, neque nomen ipsius dicere: variasse » omnes sententiis: unum tandem post omnes, ab amico ad illum adductum suif-» se, Pictaviensem Cardinalis Ricelii Medicum, Citesium, qui statim, ubi illum » vidit, colicam Pictavicam esse pronuntiavit, & eum ita curavit, ut paucas in-» tra septimanas sanitati pristinæ restituerit, incurabilem aliis suturum.

Sed eccui tam credulo spes illis esse potuit se persuasuros unquam anno 1609; quo Milo in Curiam accitus est, & multo minus anno 1625, in quem cadit, ut

* 1130. Halyabbas, Theoric. Lib. 9. cap. 8. De Paralysi; Et capit. 27. De colicá.

1412. Nicolaus Nicolus. Serm. 5. Tractat. 8. cap. 40. Item Serm. 3. cap. 5.

1430. Johannes-Michael Savonarola, Practic. Tract. 6. cap. 16. rubric. 21.

1480. Johannes Arculanus, in Practic. Medic. apud Forestum.

1496. Alexander Benedictus. Practic. Lib. 9. cap. Is.

1532. Johannes Guintherius Andernacus, in Annotatione ad cap. 18. Libr. 3, Pauli Æginetæ ab illo editi.

1550. Victor Trincavellius. De ratione curan-

di Libr. 3: cap. 1. 1550. Leonardus Jacchinus. in Nonum Rhasis cap. 51. De colico dolore.

1553. Volcherus Coiterus, in Libr. observat. Anatomicar. & Chirurgicar.

1560. Johannes Fernelius , Lib. 4. de Febribus.

1573. Franciscus Valleriola, Lib. 1. Observ. 3.

1575. Guillelmus Ballonius. Confil. Medicinal. Lib. 3. Confil. 70.

1577. Thomas Jordanus. De lue Moravica, \$580. Johannes Crato à Krafftheim , Confil. lib. 5. Confil. 21. Et lib. 4. Epiftol. ad Thomam Jordanum.

1580. Petrus Monavius. Lib. 2. Epift. pag. 515. 1590. Johannes Costæus, Annotat, in cap. 2, Tract. 2. Fen. 2. Lib. 3. Canonis Avi-

1594. Vidus Vidius, junior. De curatione mem-

bratim. Lib. 9. cap. 26. 1596. Petrus Forestus. Observation. Lib. 10. Observ. 82. in Scholiis. Et Lib. 21. Obfervat. 5. in Scholis

\$198. Casparus Hoffmannus, Lib. 3. Confilio-

(1) Ubi Supra , cap. 24

rum à Scholzio editorum.

1598. Laurentius Scholzius. In Confiliis Medicinalibus variorum Medicorum, quæ collegit & edidit.

1600. Johannes Hieronymus Pulverinus. De curandis morbis, cap. 55.

1600. Hercules Saxonia. Practic. Part. I. cap. 10. Et Lib. 3. cap. 25.

1601. Alexander Massarias. Practic. Libr. 16 cap. 16.

1602. Felix Platerus. Praxeos Medic. Libr. 2.

1606. Josephus Quercetanus. Tetrad. graviff. affectuum cap. 23. De Paralyfi.

1609. Johannes Schenckius à Graffenberg. Obfervat, Medicinal. Lib. 1. De Paralysi ex colicà, Et Libr. 3. De coli dolore.

1609. Gaspar Wolphius, apud Schenckium, Lib. 3. De coli dolore, Observ. 10.

1609. Jacobus Etheus, apud Schenckium. ibid. 1609. Johannes - Franciscus Hildesius , ibidem.

1610. Zacutus Lusitanus. De Medicor, Princip. Histor. Lib. 1. Histor. 45.

1613. Gregorius Horstius. Observat. Libr. 2. Observ. 16. Et Libr. 4. Observat. 13. Et Problemat. Therapeuticorum Decad. 2. quæft. 8.

1613. Cornelius Thaurerus , apud Horstium , Lib. 4. Observat. 11.

1615. Theodorus Collado, De Sphalmatis Medicis, cap. 79, errore 3.

1618. Carolus Pifo. Observat. & Consilior.

Sett. 4. cap. 2. 1618. Johannes Klopfingerus, Disputation. & Genathio collectar. Decad. 1. Difpu-

1621. Epiphanius Ferdinandus. Hiftor. 35. fol.

⁽m) Lib. de Annis climattericis. pag. 731.

eitissime, Salmasii zgrotatio, Parisiensibus Medicis ignotam suisse colicam pictonicam, quæ jamdudum ante tot Medicorum monumentis celebrata, & ut de nostris tantum dicamus, quæ indicata à Fernelio, memorata ab Andernaco, Dureto, Ballonio, demum ab Hollerio, Droëto & Pisone observata & descripta erat? Nemini prorsus, qui rationi locum dederit: quin potius pronum est inde concludere in Parisienses Medicos iniquum suisse Salmasium, qui allata de colicæ Pictonicæ antiquitate testimonia nescire non potuit, ut qui vir esset multiscius; iniquiorem verò Citesium, qui eadem ignorare non debuit, ut qui Medicus esset eruditus. Sed hæc ας εν παρέσω.

U T adeò singularem morbi naturam explicarent Medici, magno consensu hucusque tenuerunt omnes in ea colicæ specie 1°. Bilis acris & mordacis copiam haud exiguam intestina multifariam impetere, lacessere, & pungere, unde dolor colicus atrox & contumax, qui primum implet Tragœdiæ actum. 2°. Extenuatas & subtilissimas bilis illius particulas non paucas, celeri & subitanea quasi μετας άσει, in spinalem medullam rapi, ubi compressioni vel obstructioni nervorum vertebralium locum dent, unde repentino morbi μετας ηματισμώ advenit Paresissive Paralysis, quæ ultimum actum claudit. Sed unanimes Illi in his duobus, quæ sunt veluti præcipua rei sundamenta, in varias discedunt opiniones simul atque rei ratio sigillatiùs venit expendenda, atque adeò in apertam discordiam brevi recidit species illa assimulatæ concordiæ.

Volunt plerique bilem, quam pro morbi causa habent, in intestinorum cavo concludi, ubi interiorem illorum tunicam atrociter lancinet: putant alii, quos inter, magna nomina, Fernelium, Sennertum, Riverium numeraveris, bilem eamdem intra tunicas intestinorum, aut duplicem Peritonai & Mesenterii membra-

nam diffundi, ubi penetrantiùs agat & occultius.

Quibus fiat metastasis. Sunt qui putent materiam morbificam ab intestinis in spinam per nervos convehi: sunt qui venarum ope ad cor, & à corde per arterias in spinam deduci malint: sunt demum qui de viis parum anxii, Natura, ut opus suum exequatur, non deesse contendant meatus plurimos, oculis quidem minus obvios, sed humori resuxuro sacile pervios, quippe qui jure teneant corpus hu-

manum, maxime dum vivit, effe totum συμπνέν και συρρέν.

Sed hafce leviores controversias, ne dicam argutias, parum ipsi curamus, ut qui ne duobus quidem præcipuis quæstionis fundamentis modo propositis satis confidamus, ceu minus firmis. Suspicio enim est, nec vana quidem, si vera assequimur, falfos esse veteres Medicos in assignanda colicæ Pictonicæ sede, à qua erroris specie palam est eos non satis sedulo sibi semper cavisse. Sic Hydropis Tympanitæ fedem, quam nunc compertum est in intestinis esse, quæ coercitis flatibus præter modum dilatantur, in ipfo abdominis cavo sitam illi esse putabant, quò flatus undique confluerent incompertis & plane latentibus viis. Sic in Hysterica affectione uterum, qui à sua sede dimoveri nulla ratione potest, credebant illi per ventrem volutari globi specie, imò verò ad collum ascendere, quod hystericæ mulieres sentiunt, quasi injecto laqueo, sibi interdum præcludi-Unde conficitur, exemplo facili, potuisse Medicos eosdem eadem oscitantia colicæ Pictonicæ sedem, causamque in intessinis, aut vicinis partibus, quæ dolere videntur, falso quoque ponere, si semel constiterit & intestina & partes intestinis finitimas ab idiopathica labe vacare omnino in ea morbi specie, ut certò constare cenlemus & plurimis & graviflimis argumentis.

I. Quod in ipso colicæ Pictonicæ Impetu, dum tormina torquent vehemennilime, venter, sive mollis sit ut interdum, sive tensus & convulsus ut plerumque; non contrectari modo, sed etiam premi & constringi possit sine ulla doloris accessione: unde consequens est intestina, cæterasque partes ventre comprehensas, quæ pressum non sentiunt, causæ nulli morbiscæ, quæ illis insit, subjacere; atque

alleo agrotos ipfos Indificari, quibus partes illa dolere videntur.

11. Quòd dolor colicus Pictonicus nec intestinis, nec mesenterio, nec peritozizo perpetuò definiatur, sed ultrà circumquaque identidem exspatietur ad thoracis latera, brachia, lumbos, inguina, nates, crura, tibiasque, quæ singula doloris morfibus crebris, acribus, solent non rarò percelli, ex quo sit ut quemadmodum dolore harumce partium, quantuscumque suerit, nulla illius causæ morbisicæ præsentia potest in illis argui, sic pari jure neque dolore compari, qui ad intestina, vel alia viscera pertinet, comprobari ullo modo possit causam ullam morbisicam in iisdem partibus subesse.

III. Quòd dolor in colica Pictonica varius, fugax, temporarius sit; partes varias derepentè invadat, deseratque; sedem ex sede mutet puncto temporis; huc & illuc impetum faciat, soras, intrò, sursum, deorsum, ad dextram sinistramve partem, & ut partes, quas obsidet, miserrimè discruciat, sic partes, unde abit, perfectè sanas dimittat, nulla sui relinquens vestigia; unde pronum est colligere, ut malum nullibi hæret, sic etiam nec mali causam hærere ullibi; neque enim sieri potest ut hæreat illa iis in partibus, in quibus malum ipsum non hærere certum est.

IV. Demùm, quòd cathartica dolorem colicum Pictonum non evincant, sed potiùs exasperent: bilem nullam educant, sed ad summum quid paucum muci vel pituitæ per vim deradant: unde conficitur bilem nullam, aliumve humorem in intestinis coerceri; ex quo labesit vulgaris opinio: quem nodum perquàm dissicilem ut expedirent, placuit nonnullis, qui sibi magis viderentur sapere, comminisci bilis morbum facientis sedem esse, non in intestinis, unde deberet exturbari, sed intra intestinorum tunicas, membranasque mesenterii vel peritonæi, ubi lateat inaccessa. Sed næ Illi graviorem plagam amant accipere, ut leviorem repellant, quippe bilis tam altè desixa, & angustè coercita, contra vim purgantium inaccessa quidem sutura est, at verò simul planè immobilis & undique conclusa varium & mutabilem dolorem nunquam illatura est, qualem esse dolorem colicum Pictonum suprà dictum suit.

Hæc si teneamus, quæ quidem non videntur posse convelli, subverso semel priore opinionis vulgò receptæ sundamento, ut ruat alterum necesse est. Etenim si bilis nulla, nullave materia morbifica adsit in intestinis, nec intra intestinorum tunicas, membranasve mesenterii aut peritonæi, haud anxiè inquirendum est qua ratione, quibusve viis materia biliosa ab intestinis in spinam transferri possit. Urgeant ergo illi, quantum voluerint, exempla Variolarum & Morbillorum retrocedentium, aut Arthritidis retropussæ. Concedemus ultrò verà hæc metastasi peragi, sed ea in exemplum duci posse nequaquam concedemus, cum manifestum intercedat discrimen. Est in Variolis atque Morbillis, est in Podagra humor verus, qui cutis pustulas oppleat, qui distorqueat articulos, quique proinde possit aliò transferri, vel aliò divertere. At verò humorem nullum in intestinis adesse probavimus in dolore colico Pictonum, atque adeò hoc in morbo metastasis ulla supponi nec potest, nec debet.

Accedit quòd in Variolis, Morbillis, Arthritide, metastasis gradariè siat & certo temporis intervallo; principium, augmentum, statumque habeat, atque motuum omnium naturalium leges teneat. Contrà verò metastasis, quam in dolore colico Pictonum vellent supponere, foret repentina, instantanea, sulgure celerior, certissimis Natura legibus plenissimè repugnans, qua nihil unquam molitur in instanti; unde colligere est metastasim nullam supponi posse in colica Pictonum, neque adeò novam & inopinam faciem, qua morbo supervenit, cum in Paresim aut Paralysim desciscit, ea ratione unquam induci. Restat ergo ut omissis Antiquorum dogmatis sive commentis, qua ruinosa sunt, viam aliam conemur inquirere, qua tum singularis morbi namitantis, qua ruinosa sinstantica accessoramentis, qua ruinosa sinstantica accessoramentis accessoramentis, qua ruinosa successoramentis accessoramentis ac

tura, tum improvisus ejusdem metaschematismus enodatius explicentur.

UTINAM tàm facile vera invenire possemus, quam falsa convincere; sed in rebus physicis quid non sit citius, quam quid sit dixerimus. Dicendum tamen de quæstione proposità, cum id muneris ratio exigat, sed ita ut nihil affirmemus; quaremus omnia dubitantes, plerumque & nobis dissidentes, Multa quidem circa

A iij

causam colicæ Pictonicæ in animo jam pridem versabantur, quæ vulgarem explicationem dissuaderent: sed novam, quam afferimus, persuasit tantum sequens Ob-

servatio, à quâ ideò visum est rei expositionem auspicari-

Quidam natus annos sexaginta duos concidit ex alto in lumbos gravi sapsu: hino dolor, tumor, inflammatio in contusis partibus, cum sebre & molestia totius corporis, quæ quidem adhibitis medicamentis depulsa sunt in speciem, sed non elisis male stirpibus, ita ut aliquis doloris morfus identidem recrudesceret ex cali mutatione. Quarto decimo post anno accidit ex improviso, ut æger nihil sibi metuens dolore afficeretur summo, modo in dextro, modo in sinistro latere, sed frequentius in dextro, qui varius, mutabilis effet; qui lenius, graviusve sæviret; qui late diffusus ad mammas fursum, ad umbilicum deorsum extenderetur; qui in spatium brevius contractus costas tantum spurias vel hypochondrium occuparet; qui sociam sebrem haberet nullam. Adeò fingularis & inopina mali facies mirationem fecit non levem partes dolentes pluries & à pluribus contrectatæ, compressæ sunt; sana omnia deprehensa, nec dolor à pressione quantâcumque invalescebat ullo modo. Adhibita therapeia multiplex, varia, ex confilio Medicorum vel ægroti arbitrio fæpiùs mutata, sed incassum omnia. Tandem æger ad Thermas Plumbarianas allegatur. Ecce, dùm iter facit, paralysi repentina corripitur, & in ipso temporis articulo dolor omnis excessit. Simul verò animadversum est vertebras lumborum extrorsum protuberare, ceu luxatas incomplete. Verifimillimum est iteratis & frequentioribus corporis concussionibus à subsultante curru acceleratam esse spinæ luxationem, atque inde natam Paralysim, quæ quidem absoluta suit in artubus inferioribus, sed levior & simplex Paresis in sphinctere ani & in vesica, ita ut alvum tamen redderer nesciens, urinam verò neque nitens reddere posset sine cathetere. Perventum est nihilominus ad Thermas quarum ulus propter novam morbi formam ægroro tanto falubrior elle videbatur. Ibi nihil non tentatum, potatio, balneatio, embroche, appolitio lutorum, &c. led omnia frustranea fuerunt, fi hoc unum excipias, quod alvum jam contineat firmiùs, & urinam reddat, ut lubet, quanquam paulo frequentius,

Hinc multa colligimus: 1°. A casu in lumbos, qui olim acciderat, labem vertebris, vel spinali medulla contusione illatam suisse qualemcumque, qua paulatim tacito

& lento infarctui locum dedit, unde dolor ex cæli mutatione recrudescens.

2°. Ab illà primà mali labe, que tacitò accreverat, inductum post annos quatuordecim infarctum graviorem, quo principia nervorum lumbarium, & infimorum ex dorsalibus, vellicata, puncta, distracta suerunt multifariam, unde dolor ille mutabilis, qui tunc advenit, acriùs mitiùsve seviens, & ad hos aut ad illos nervos pertinens, ut varia nervorum principia variè molestabantur.

3° Ex legibus unionis animæ cum corpore dolorem illum secundum nervorum ductus ad partes, quibus extremi illorum sines prospiciebant, relatum suisse, unde dolor partibus variis thoracis aut ventris videbatur insidere, quanquam ipsæ ab

omni doloris causa vacuæ forent.

4°. Demùm, auctà mole invalescentis infarctûs sive staseos, suxatas suisse vertebras; ac inde medullam, nervorumque principia ita compressa, ut inhibito spirituum influxu abierit quidem omnis dolor, at verò simul obvenerit gravis & difficilis Paralysis artuum inferiorum, cum Paresi vesicæ & sphincteris ani.

Si ea consectaria admittantur, ut admittenda esse putamus, non videmus qui

posit sequentibus conjecturis assensus denegari.

seu infarctum fieri in cortice medullæ intra lumbares vertebras comprehensæ,

aut in membranis corticem illum ambientibus.

29. Humorem, qui stagnando stasim seu infarctum parit, adsita nervorum principia vel pungere & lacessere, si paucus sit, sed acer, unde dolor pungitivus; vel distendere atque distrahere, si copià abundet, sed expers acrimonia, unde dolor distensivus; vel pungere & simul distendere, si peccet acrimonia simul & copià, unde dolor pungitivo-distensivus.

3°. Dolorem indè genitum, cujuscumque speciei sit, ex segibus Naturæ ad extremos nervorum sines, atque adeò ad partes ad quas sines illi terminantur, debere referri. Quod ne cui mirum videatur, attendat, quæsumus, ad exempla similia, quæ passim obvia sunt. Sic quoties ictu contunditur nervi truncus cubito substratus, qui ad auricularem manûs digitum pertinet, toties dolor auricularem digitum tandiù occupat, quandiù permanet trepidatio, quæ ictu nervo impressa fuit in cubito. Sic qui pede vet brachio mutili sunt, dolere se aiunt, & revera dolent in pede vet brachio exsecto, quoties pungi, lacessì, distrahi contingit reliquum nervi truncum, cujus rami ad pedem vet brachium olim pertingebant. Sic epileptici non pauci queri solent, accedente insultu, de aurâ frigidà, quæ à parte quadam sursum ascendat, cerebrumque impetat, opprimatque; cum manifestum sit speciem illam ascendentis auræ frigidæ unicè deberi impressionibus, quæ à causa morbissca paulatim in cerebro invalescente gradarie siunt in principiis nervorum prospicientium partibus, quas aura frigida videtur percurrere,

4°. Proinde dolorem, quem experitur ægrotus in colica Pictonum, fedem ex fede mutare; momento temporis partes varias, propiùs longiù ve dissitas, pervagari; varie accedere vel excedere derepente; nulla ullibi sui vestigia relinquere; graduque varium, leniùs atrociù sve sevire; prout in spinali medulla varia nervorum principia, partibus vicinis vel remotis prospicientia, vario impressionis gradu majore minoreve, per vices stimulantur: quæ variationes, licet in corporis peripheria latum ambitum occupare videantur, intra spinalis medullæ claustra, ubi principia nervorum sibi proxime adsita sunt, arcto spatio peragi possunt, nulla vel minima cause morbisice trajectione.

5°. Morbum in eo statu aliquando subsistere, nec ultrà progredi, rarâ ægroti selicitate, qui dimidium mali tantum sustineat, si stasis infarctusve subsistat ipse causæ morbisicæ ignavià, aut quod tutius est, si humorum eucrasià, sirmà corpo-

ris constitutione, vel remediorum efficacia resolvatur & discutiatur.

69. At verò, si mole & amplitudine staseos sive infarctus in dies succrescente, contingat medullam spinalem arctè comprimi, inde denegato spirituum ad inseriora influxu artus inseriores paralyticos sieri; qui summus est & gravissimus morbi gradus: imò, si nonnulla nervorum principia, suprà compressionis locum sita, ab eadem causa vel omnino, vel partim angustentur, artuum superiorum Paralysim vel Paresim variè inde provenire.

His abunde declaratur nova, quam proponimus, morbi ætiologia: reliquum est ut staseos sive infarctus, quem pro primaria morbi causa habemus, natura, species, causa paulo susus enucleatius exponantur, quod paucis confectum dabimus.

In summa, stasis sive infarctus omnis, in quacunque corporis parte siat, stagnatio est præternaturalis humoris, humorumve, quibus pars perluitur. Hinc in spinali medulla, quam sanguis per arterias, & lympha per lymphatica vasa irrorant, stasis gemina; sanguinea altera, à sanguine; altera lymphatica, à lympha stagnante.

Stasis sanguinea in duas alias dividitur pro modo, quo solet invadere; si subito, celeri & violento impetu, Phlegmonodes; si sento & tacito progressu, arteriarum capillamentis, in quibus sanguis hæret, pedetentim dilatatis, anevrismatodes appellatur.

Similiter stass lymphatica, quæ ab inspissata & hærente lympha ortum habet, gemina est: Altera simplex seu legitima, in qua solius lymphæ stagnatio: altera composita seu notha, in qua cum lymphæ stagnatione conjuncta est & sociata sanguinis stagnatio: & hæc pro diversa ratione stagnationis alterutrius ad alterutram vel lymphatico-sanguinea, vel sanguineo-lymphatica nomen obtinet.

Porrò causæ staseos sive infarctus in spinali medullà, à consimilibus causis; quæ similes aliis in partibus stases infarctusve producunt, non abludunt, & debent perinde distribui in Locales & Universales. Locales sunt, quæcumque lumbis specialem noxam inferunt, inter quas numerari possunt, sumborum refrigeratio à vento, balneo, pluvià, nive; contusio ab ictu vel casu; distorsio à motione vel siene violentà; compressio casu illata in curru vel in turbà. Latius patent causæ

aniversales, quæ toti corpori communes sunt, ut sanguinis & lymphæ spissitudo præternaturalis, inducta largiore diætâ; vitâ nimis otiosa; alimentorum aut potulentorum vitio; aëris, qui ducitur, pestilentia; latente seminio venereo, strumoso, scorbutico; humore arthritico in retropulsa vel anomala arthritide, &c. Sed causæ istiusmodi, quantæcumque supponantur energiæ, stasim nullam, nullumve infarcum in spinali medulla parere unquam possunt, si labes aliqua localis non intercesserit, quæ, licet incomperta, vim universalis causæ medullæ spinali speciatim applicet.

Quòd si ea probentur que afferimus, consequens est ut morbus nec colica nominetur, ut hactenus; nec inter dolores colicos recenseatur amplius, à quibus natura, sede, causa, curatione omnino differt; sed appelletur potius Rachialgia, nomine magis apposito, quod valet morbum medulle spinalis, & quod apposite mor-

bi naturam indigitat,

IV.

N præcedentibus non pauca, nec levia attulimus, quæ novam ætiologiam pro-

bent : omissa tamen duo, que eidem sidem sacere possunt.

Alterum, quòd eâ ratione medulla spinalis eâdem Naturæ lege jam teneatur, quâ reliquæ corporis partes, quibus omnibus, ut nimis notum est, dura morbi necessitas incumbit. Hactenus illa, quo privilegio nescimus, visa est nulli morbo, nulli noxæ patere. At nuncæquâ & communi conditione suos patietur manes, suas scilicet assectiones, quarum timeo ne numerus magis augeatur, si ejusdem natura diligentius introspiciatur.

Alterum, quòd admissa nova hac ætiologia, morbi symptomata, in quibus exponendis aqua hærebat olim, possint nunc facili opera explicari, quod certum veri

argumentum esse videtur.

Sic 1°. Quandiù cunctatur morbus, ut cunctari solet quoties sit ab infarctu anevrismatode vel lymphatico tardè accrescente, tandiù medulla, que invalescentem morbum sentit, & que in dies tacitè magis angustatur, parciores spiritus & lentiùs motos nervis lumbaribus suppeditat, qui ventriculo & intestinis prospiciunt; unde, labascentibus partium illarum sunctionibus, anorexia, dyspepsia, nausea, ructus, singultus, vomitus, cardialgia, vitiosa chyli consectio & distributio, &c.

2°. Chylo istiusmodi jugiter affuso sanguis sit in dies crassior, spissior, minus siuxilis, ideòque cordis motui ægriùs, segniùsque obsequitur: unde saciei pallor, frigus extre morum, languor virium, anxietas, vigiliæ, &c. quæ sunt incipientis mor-

bi præludia.

3°, At verò simul ac infarctus, qualiscumque naturæ suerit, ad statum pervenit, tunc necesse est nervorum principia sortiùs premi, distrahi, pungi, atque inde dolorem varium excitari, leniorem, acrioremve, qui ex naturæ legibus referri debet ad intestina, ventriculum, mesenterium, peritonæum, mammas, latera thoracis, ilia, inguina, crura &c. prout principia nervorum, quæ stimulantur, variè terminantur; unde dolere videntur partes illæ, & tamen vel in ipso doloris impetu contrectari & premi possunt sine ullà doloris accessione, quippe quæ ab omni causa morbisica verè immunes sint.

4°. Potest humar, qui infarctum facit, ferè immotus, vel minima saltem sui trajectione varia nervorum principia lacessere, hæc aut illa, quoniam in origine omnia proximè adsita sunt: vel quod satius est, possunt arteriarum capillamenta minima, infarctui interjecta & media, modò hic, modò illic levi de causa fortius vibrare, & apposita nervorum principia, modò hæc, modò illa, validius impetere. Utravis causa perinde suturum est ut varia nervorum principia, nunc hæc, nunc illa, stimulentur: unde dolor varius, mutabilis, sedem ex sede mutans, partes varias i nvadens, deserensque, & nulla sui relinquens vestigia.

5%. Per nervos in origine stimulatos debent spiritus, ut ex legibus economize animalis compertum est, uberius & celerius devolvi in partes varias, ad quas singuli nervi pertingunt: unde erethismi sibrarum intestinalium; spasmi sphincterum ani &

velicz, & hinc constipatio, & stranguria; convulsiones musculorum epigastricorum; diaphragmatis, brachiorum, crurum, lumborum, tibiarum; succussiones spasmodicz trunci, &c. quæ singula, ut momento temporis ex improviso succedunt, sie

ctiam derepente excedunt.

6°. Accrescente ultrà modum infarctu, accidit tandem medullam ita comprimi, ut spirituum fluxus in nervos infrà positos inhibeatur: unde paralysis artuum inferiorum. Accidit etiam aliquando principia nervorum vertebralium, qui infarctus loco superiores sunt, ipsa quoque pressionem ex parte saltem pati: unde paraly-sis impersecta seu paresis brachiorum, manuumque.

Omittimus symptomata quædam alia à Citesio recensita, ut cæsitatem, & epilepsiam, quòd in sporadica Rachialgia non observentur. Adsunt sortasse in epidemica, de qua Citesius, cujus causa, cum latius pateat & magis essicax sit, cerebrum

occupare potest. Sed hæc nune non curamus.

Haud mirum dolorem Rachialgicum pro dolore colico vulgò habitum fuisse, quocum in multis convenit, ut qui soleat perinde intestina, partesque alias ventre comprehensas discruciare, per vices invadere, & torminum instar identidem recrudescere. At verò si res diligentiùs attendatur, dolorem illum à quocumque dolore colico differre palam erit signis sequentibus.

1°. Quòd usu enematum & catharticorum, nedum mitigetur ut colicus folet;

sed potius exacerbetur, potissimum si acriora sint & mochlica.

2°, Quòd non intra abdominis claustra contineatur, ut dolores colici omnes,

fed ad mammas, thoracis latera, inguina, ilia, crura, latè extendatur.

3°. Quòd in summo doloris impetu partes, quæ dolere videntur, non modò contrectari, sed etiam premi possint & constringi sine ullà doloris accessione, quod decretorium est, nec in ullo dolore colico unquam observatur.

Magis dubia est & paulo incertior dignotio variarum doloris rachialgici specie-

rum, quam tamen conjecturis sequentibus assequi possumus.

Si dolor acutus sit, celeriter invaseris, ægrotum afficiat, qui juvenis sit & temperamenti fervidi ac sanguinei, sebremque sociam habeat, continuam, tertianam, lentam; opinioni locus est morbum à stass phlegmonode dependere.

Contrà verò, si dolor remissior suerit, morbus lentè accesserit, ægroto accidat, qui senex sit & temperamenti pituitosi, nullamque sebrem adjunctam habeat; argu-

mentum est morbum à stass anevrismatode vel lymphatica induci.

Quòd si signa medium quiddam teneant, haud vana suspicio erit morbum utriusque cause participem esse, & à stasi sanguineo-lymphatica, vel lymphatico - sanguinea ortum ducere.

Haud omittendum humorem arthriticum, qui in arthritide anomală aut retrogradă, & scorbuticum, qui in scorbuto vago remeant in sanguinem, posse perinde ac in reliquas corporis partes, sic etiam in medullam lumbarem, vel in intestina deponi: si prius, sieri Rachialgiam arthriticam vel scorbuticam, unde dolores Rachialgici colicos pro more mentientes: si posterius, colicam arthriticam pariter aut scorbuticam induci, unde dolores coliciveri; quæ quidem affectiones natură & causă ita affines sunt, similesque, ut minus cautos sefellerint sæpius, sed quas tamen distinguere facile est ex dictis. Si venter, cum maxime dolet, vel dolere videtur, premi possit sine ullă doloris accessione, dolores sunt Rachialgiei, quorum causa subest in medullă, & quibus periculum est ne paralysis succedat. Si contrà dolor ventris pressione graviter intendatur, dolores sunt vere colici, quorum causa residet in ventre, nec in paralysim unquam evasura est.

In Rachialgia multa concurrunt, quæ morbi gravitatem denuntiant.

pentino impetu exacerbatur, à quo nec quies, nec remission.

2°. Pervertitur naturalis alimentorum appetitio, concoctio, egestio, unde malorum Ilias. pleræque abdominis partes succutiuntur; & spasmodicas constrictiones, à quibus con

ipfum non immune est.

4°. Quod pessimum est, latet intra claustra spinalis meduliæ stasis præternaturalis, cujus resolutio anceps & incerta, quæ in gangrænam aut abscessum sacilè abire potest, si à causa inslammatoria, quod utrumque exitiale est; quæ serè perpetuò terminatur in tuberculum sive ganglion, durum, callosum, scirrhodes, unde paralysis magis vel minùs completa, sed perinde incurabilis.

Quæ singula, & à fortiori quæ universa inter se connexa atque conjuncta demonfirant Rachialgiam inter graves, moleltos, periculosos affectus præcipuum obti-

nere locum.

Variat tamen periculum, & variè æstimandum est,

1°. Pro natura causa: Majus enim, si ab infarctu inflammatorio, à quo gangræna aut abscessus imminent, unde certus & celer interitus; levius verò, si ab infarctu lymphatico, à quo paralysis quidem impendet, sed non sine spe aliqua convalescendi, vel saltem prorogandæ vitæ.

2°. Pro gradu causa, in quo distingui debet Intensio, quam modus doloris; Extensio, quam numerus partium dolentium; Intensio simul & Extensio, quam gemina

illa figna, ut variè concurrunt, opportune indicant.

Ut certior instituatur prognosis, oportet prænosse morbi stadia, quæ varia sunt pro causæ specie. Si à stass phlegmonode, morbus acutus est, & intra dies quatuor-decim aut viginti judicatur; si à stass lymphatica, acutus èn vie peranteloses vix quadragesimo die terminatur: quòd si ab anevrismatode stass siat, aut in paralysim semel degeneraverit, inter chronicos annumerandus, qui ad plures annos prorogari solent,

D'O sunt morbi tempora, in quibus longè dispar mali facies, ut dictum est; alterum, cùm dolor torquet & discruciat; alterum, cùm decedenti dolori succedit ex improviso paralysis artuum inferiorum cum paresi superiorum. Diverso utrique morbi statui diversa toruplex medetur Therapeia, de qua ordine jam dicendum.

55 Ha 20

I. Quandiù dolor urget acerbus, quo totum prius morbi stadium comprehenditur, tandiù ad tres sequentes indicationes prudentis est Medici sedulò attendere:

1°. Ut, omissa omni cunctatione, infarctus qui sit imminuatur, & discutiatur qui jam sactus est: 2°. Ut, dum ea persiciuntur, in usum advocentur Paregorica & Anodyna omnis generis, que partem dolentem relaxando doloris impetum leniant:

3°. Si ea tardiùs succedant, ut narcotica dosi adhibeantur sufficiente, que doloris morsus obtundant, sopiantque, Tribus illis indicationibus opportune satisfaciunt remedia sequentia, quorum ad eam morbi speciem virtus esse est, & usus maxime comprobatus,

1°. Sanguinis missio è cubito, quo non certius, efficacius, præsentius auxilium est: Nam 1°. cùm de sanguinis copià detrahat, & momentum cordis in contractionem nitentis simul infringat, sit inde ut sanguis ad affectam partem & parciore quantitate, & minore impetu appellat; unde minor sutura est stasis, quæ imminet, aut quæ jam sieri cœpit: 2°. Cum partis affectæ erethismum, quo resolutio arcetur, laxet, & vasa simul deplear, atque adeò tantò magis pervia faciat, liberior inde recludirur via ressurro sanguini; unde promptior resolutio infarctus jam sacti, quod

utrumque in Rachialgia palmarium est.

Longè tamen abest, ut missionem sanguinis æquè necessariam, utilemve esse judicemus in quacumque Rachialgiæ specie. Expedit in Rachialgiæ à stasi sanguinis instantantia sanguinem mittere largiter & sæpè, quarta vel sextà quaque horà, primis duobus morbi diebus, ut in cætera quavis affectione inslammatoria graviore, si temperamenti ratio ita suadeat, nec repugnent ætas, viresque ægroti. At verò & rariùs & parciùs mittendum censemus, si morbus dependeat à stasi lympha-

tică, quo in casu tamen conducit quoque, & resolutionem infarctus efficaciter promovet, mode non siat à nimia sibrarum inertia, quod in Rachialgia nunquam contingit.

Larga potatio, qua sanguis & lympha spissiores diluantur, arque adeò circulationis legibus facilius obsequantur. Si qua sebris adsit, ptisana parari debet ex sevi decoctione plantarum temperantium & refrigerantium, ut radicum graminis, fragaria, acetosa, aut insussone storum malva, verbasci, violarum. Si verò sebris absit omnino, poterunt in ptisana seviter decoqui solia plantarum vulnerariarum & diureticarum, ut sanicula, bugula, veronica, virga aurea.

3°. Cataplasmata anodyna lumbis applicita ex micâ panis cum lacte & semine sini integro, vel ex oryzâ cum lacte coctâ, vel ex pulpâ plantarum emollientium cum oleo liliorum. Quòd si irrequietæ ægroti jactationes propter doloris morsus & tormina, usum cataplasmatum non permittant, illorum vicem implere poterunt somenta tepida spinæ lumbaris cum decocto emolliente, aut iterata inun-

ctio olei filiorum, seminumve frigidorum, vel butyri de cacao.

4º. Semi-supia tepida ex decocto emolliente, in quibus ægrotus tamdiù detinendus est, quandiù doloris remissione quietus poterit insidere, ut macerata corporis superficie, ad interiora relaxatio pedetentim pertingat, quod utcumque in tam
spisso, quod interjacet, intervallo satis dissicile esse videatur, compertum tamen
est experientia aliquando opinione celerius succedere, neque adeò unquam omittendum esse.

5°. Quod si, licet morbum remediis coneris evincere, urgeat tamen dosor acer, serè continuus, omni momento invalescens; intereadum ægrotus Medicinam sentire possit, ad narcotica recurrendum est, ex quibus usu maximè comprobantur Laudanum & Tinctura Laudani Sydenhamii. Ea autem remedia, singulis horis, dosi moderată, exhibere satius est, donec dosor compescator, quam nimia dost, & majore plerumque quam opus suerit, semel exhibită, ægrotum derepente stupesace ultra modum, ceu lethargo pressum.

Cæterum non repugnandum, ne dum hæc geruntur, ægroto cathartica sæpius exhibeantur, aut enemata infundantur, dummodo nihil acrius, nimisve drasticum admisceatur, quod noxam rodendo inferre valeat. Nobis quidem persuasissimum est alvum purgatione frustrà sollicitari, cum morbus sedem ibi non habeat; sed hæc facile

possunt prajudicio vulgi, imò agrotantium errori condonari.

II. Quotiescumque morbus curam omnem vicit, & in paralysim evasit, tunc una est indicatio, circa quam tota versari debet Medici solertia, scilicet ut omni ope atque opera discuriatur infarctus, quo medulla spinalis opprimitur, & discutiatur quamprimum, cum mora non modo invalescat, sed etiam, quod pejus est, magis induretur, unde remediis repugnat tanto pertinacius. In hunc finem sequentia remedia efficaciter adhibentur:

laudantur maxime, tum Decocta ex lignis, plantisque sudorificis parata, guaiaco, sassassas, sarsaparilla, & radice chinarum, bis vel semes in die exhibenda per mensem, & diutius, si ita videatur; quibus, si catharsi opus sit, possunt solica vel solliculi sennæ incoqui: tum juscula ex viperis secundum artis leges præparata, mane in lecto potui danda per dies viginti, imò diutius, nisi siccior aut servidior ægri temperies dissuadeat.

projectis per vices super prunas cinnabari cum resina quavis ad partes æquales permixta, vel succino pulverato; à quo tamen remedii genere cavendum esse puta-

mus, si æger temperamenti biliosi, sicci, fervidi fuerit.

3. Aperientia, incidentia, attenuantia efficacissima, ut sfores martiales, cinnabaris, æthiops mineralis, aquila alba, mercurius violaceus, gummi ammoniacum, sal glauberianum, arcanum duplicatum, sal ammoniacum, cum catharticis, Diagrydio, Jalappa, Aloë, &c. ex quibus boli, pilulæ, opiatæ confici possum, quibus opor-

tet ut æger per plures dies utatur mane jejuno ventriculo, superbibendo jusculum vel apozema ex plantis diureticis, vel hauftum decocti sudorifici, de quo suprà.

4°. Thermæ, eæ verò maximè, quæ vi pollent certà attenuandi & liquandi, quales præcipuæ funt, si non unicæ in Galliis & in Europa, Aquæ Baregianæ in Pyrenæis montibus. Oportet autem nullum ex auxiliis prætermittere, quod thermæ afferre valeant, ideòque adhibenda potatio, balneatio, embroche fuprà partes affectas, quam vulgo Duciam dicunt, imo etiam stufa, si stufa illic in usu fuerit, quæ fingula & diù usurpari, & sæpiùs iterari debent, cum in eo morbo curando

thermarum usus sit veluti sacra anchora seu spes ultima.

5 . Interim non negligenda, si occasio fuerit, remedia aliquot alia, minoris quidem efficaciæ, sed magis parabilia. Sic 1º. singulis diebus mane in lecto spina dorsi & lumborum confricanda est, donec rubeat, manu nuda, pannove laneo, modo sicca, modò prius illita oleo catellorum vel lumbricorum, aut pinguedine viperarum, 2º. Si præsto sit arena marina, quæ sale muriatico gravida est, & ideò ad attenuandum magis idonea, adhibenda Ammochofia per dies aliquot continuos, hoc est arena illà calore folis, aut illius vice calore furni excalefactà ægrotus nudus contegendus est collo tenus, & ibi detinendus, donec affatim sudaverit. 3 . Utrique lumborum lateri vesicatoria emplastra apponenda, vel inurendus fonticulus geminus, unde manet ubertim ichor lymphaticus, qua ratione compertum est crassiores materias altius impactas, & adversus catera remedia contumaces, paulatim discuti & exhauriri.

Caterum fi, dum hac aguntur, contingat ut dolores recrudescant, quod plerumque argumentum est materiam vi remediorum atteri, rarefieri, expandi; necesse est venam identidem incidere in cubito, & sanguinem mittere largius parciusve pro Medici prudentia, ut impendens phlogoseos novæ periculum avertatur,

& fimul occurratur doloris renovationi.

Quæ singula abundè demonstrant non modò in utroque morbi statu utilem elle venæ sectionem in cubito, sed etiam non alterum ullum dari auxilium certius, præfentiufque, unde concludimus.

Ergo morbo, Colica Pictonum dicto, Rachialgia verius dicendo conducie vena fectio in cubito.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Carolus-Franciscus Bou- M. Josephus-Maria-Frantigny des Preaux. ciscus de la Sône, Domûs Regine Medicus ordina-

rius, Censor Regius & Regia Scientiarum Acade-

mie Socius. M. Petrus Lalouette. M. Julianus Busson.

M. Guillelmus-Josephus de l'Epine, antiquus Facultatis Decanus.

M. Joannes - Baptista Du

Emeritus,

Bois , Professor Regius

M. Petrus-Josephus Mac-M. Petrus Bercher. quer, utriufque Pharmacia Professor , & Regia Scientiarum Academia Socius.

M. Ludovicus - Hieronymus Conier.

Proponebat Parifiis PETRUS-LUDOVICUS-MARIA MALOET Parifinus, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parifiensis Baccalaureus A. R. S. H. 1751, A SEXTA AD MERIDIEM.